

Oktoober 2026
nr. 160

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

50 aastat oreli taga

Alli Selliov on 50 aastat teeninud kogudust orelimänguga. Keegi teine ei ole Tartu Pauluse koguduses kunagi nii kaua ühes ametis olnud.

1968 – 1976 oli Tartu Pauluse kirikus organistiks Mart Niklus. Pärast tema arreteerimist 8. oktoobril 1976 palus koguduse õpetaja, et Alli asuks orelit mängima. Kuni 1990. aastani tegi ta seda üksi, edasi vaheldumisi Anna Humala ja Katrin Alleriga.

Alli sündis Kuressaares. Tema ema vennad Rudolf ja Karl Reinaru olid kirikuõpetajad, hiljem ka Karli poeg Leevi Reinaru. Pärast põhikooli lõpetamist jätkas Alli õpinguid Tallinnas

Georg Otsa nimelises muusikakoolis. 1976. a. kevadel lõpetas Alli Tallinna Riikliku Konservatooriumi ja juunis laulatati ta Leevi Selliovigaga, kelle isa Johannes Selliov oli Tartu Pauluse koguduse õpetaja. Alli suunati tööle Tartu Pedagoogilise kooli muusikaosakonda klaveriõpetajaks ja samal sügisel palus Johannes Selliov Alli abi oreli mängimisel Pauluse kirikus. Ustavalt on ta täitnud oma ülesannet ja teeb seda jätkuvalt.

Soovime Alli Sellioville palju Jumala õnnistust! Intervjuud temaga saab lugeda 2017. a. oktoobri kuukirjast.

Uued noortejuhid seati ametisse

19. – 20. septembril töid Pauluse noortepäevad kokku hulga osavõtjaid erinevatest Eesti kogudustest. Pühapäevase jumalateenistuse alguses läkitasime Jumala Sõna ja palvega tööle uue noortejuhi Annika Mäesalu, abinoortejuhid Maarja Raju ja Jakob Luhamets ning ÜKSnoorteka tegijad Maili Karus, Mia-Maria Lorenz, Maria Lokk, Reesi Reppo, Liisbeth Prans, Tanel Trei ja Helene Luhamets. Kuigi rida altari ees oli muljetavaldavalt pikk, olid sealt veel mitmed puudu,

kes erinevatel põhjustel ei saanud sel hetkel kohal olla. Õnnistamistalitust jälgis kirikupingis senine noortejuh Elise Nora Pruun, kes asus sel sügisel tööle Puurmani Mõisakoolis. Kolm aastat tagasi noortejuhina alustades kirjutas ta nõnda: "Minu kui õunapuu tõeline vili pole mitte punapõskne õun, mis magusalt maitseb ja söödud ta ongi, vaid järgmine õunapuu." Nüüd uute töötajate rivi nähes kiitis ta Issandat: "Sellist õunapuuaeda ei osanud ma aga küll ette kujutada!"

EELK tänab kaastöölisi

Pühapäeval, 18. oktoobril kell 17.00 algaval tänujumalateenistusel annab peapiiskop Urmas Viilma Tallinna toomkirikus üle EELK autasud.

EELK Teeneteristi tunnusmärgi saab Tartu Pauluse koguduse organist **Alli Selliov**, EELK tänukirja saavad **Siim Barkala** ja **Kai Kikkas**.

Noortetöö aasta sünnimärgi tiitli saab **ÜKSnoortekas**, mis on pooleteise aasta jooksul toonud Tartu Pauluse krüpti suurel hulgal noori nii Tartust kui kaugemalt.

EELK Noortekogu Laulasmaal

25. – 26. septembril kogunes EELK Noortekogu Laulasmaal LaSpa konverentsikeskuses. Deleagaatidega olid esindatud 34 kogudust. Lisaks osales 29 vabakuulajat ja 34 külalist. Tartu Pauluse kogudust esindas deleagaat Henn Kaaleb Humal, neli vabakuulajat ja külalisena koguduse õpetaja, kes pidas ka lühikese ettekande.

Avatud majade nädalavahetus

19. – 20. septembril külastas Pauluse kirikut Avatud majade nädalavahetuse ehk Open House Tartu raames 124 inimest. Kokku oli Tartu programmis avatud 21 hoonet. 97 vabatahtlikku abilist viisid läbi 222 tasuta giidituuri kokku 3320 külastajale.

Arhitektuurifestival Open House sai alguse 1992. aastal Londonis. Eestis korraldati seda esimest korda 2019. a. Tallinnas, Tartu liitus 2024. a. Kokku peetakse Avatud majade nädalavahetust 60 linnas üle maailma. Pauluse kirik oli programmis esmakordselt. Eesti Arhitektuurikeskus plaanib korraldada järgmise Open House Tartu festivali 2028. aastal.

Annika Mäesalu: vaid Jumal on

19-aastane Annika Mäesalu on alates septembrist meie koguduse uus noortejuht. Käesoleva aasta algul tuli ta ÜKSnoortekale, leerikooli ja sai kevadel ristitud. Nüüd teeb ta kõik, et hea sõnum Jeesusest võiks jõuda iga nooreni.

Kust oled sa pärit ja kus sa koolis oled käinud?

Olen pärit Elvast, mistõttu alustasin ka oma kooliteed Elva Gümnaasiumis. Põhikooli lõpus soovisin väga keskkonnavahetust ning kuna Tartus avanesid mulle mitme gümnaasiumi uksed, otsustasin Miina Härma Gümnaasiumi kasuks. Gümnaasiumi lõpetasin ma selle aasta juunis. Sealt edasi teadsin kindlalt, et soovin minna Tartu Ülikooli, kuid eriala valik ei olnud veel sugugi kindel. Valikus oli nii usuteaduskond, ajakirjandus ja kommunikatsioon kui ka psühholoogia. Pärast usuteaduskonna vestlust ja palju palvetamist olin aga kindel, et usuteaduskonnast ma kuidagi ära öelda ei saa, seega õpin sellest sügisest Tartu Ülikooli usuteaduskonnas. Uue eluetapiga kaasnes minu jaoks ka oma armsast kodulinnast Elvast Tartusse kolimine, seega uut ja huvitavat leidub minu elus praegu päris palju.

Kuidas leidsid sa tee usu juurde?

Minu tee Jumalani oli küllaltki pikk ja käänuline. Esmane kutse Jumalalt väljendus kristluse üle mõtisklemises, mis tekkis mul seitsmendas klassis, kuid pelgalt mõtte või huviga see piirduski ning midagi enamast sellest tol hetkel ei tulnud.

Teise kutse sain 10. klassis. Tol hetkel väljendus see pigem huvis kristluse vastu ja soovis selle kohta rohkem uurida, kuid ka sel korral jäi see sinnapaika. Oli hirm teistest erineb ning teadmatus, kust sellise asjaga üldse alustada. Kolmas ja kõige tugevam kutse tuli selle aasta jaanuaris, kui tundsin südames, et soov usule pöörduda on liiga suureks kasvanud, et seda enam ignoreerida või alla suruda.

Küll aga ei olnud hirm 10. klassiga võrreldes kuidagi väiksem ning kartsin väga, mida mu pere või sõbrad

sellest arvavad. Õnneks ei olnud aga kellegi reaktsioon negatiivne ning aja jooksul on mu lähedased mõistnud, et see on tähtis osa minu elust.

Minu usuteekonnal on suur roll ka Miina Härma Gümnaasiumil, sest seal on traditsiooniks iga-aastane jõulujumalateenistus, mis toimub just Tartu Pauluse kirikus. Seetõttu oli Pauluse kirik mulle natuke tuttavam kui ükski teine kirik Tartus. Lisaks teadsin, et minu paralleelklassis käib Mia, kelle postitusi *ÕedKristuses* näol olin jälginud. Kuna ma polnud päris kindel, kust oma usuteekonnaga alustada, otsustasin julguse kokku võtta ja Miale ühel koolipäeval kirjutada. Mia kutsus mind muidugi otse veebruarikui-

sele 1noortekale, mis oli tol hetkel umbes kolme nädala kaugusel, ning sealt edasi sain oma usuteekonnal palju tuge ka kogukonnalt. Pärast seda läksin leerikooli ja sain ristitud, kuid ilma Mia ja Mailita ma tõenäoliselt tänasel päeval siiani aktiivselt kirikus ei käiks.

Kas sinu peres on olnud usklikke inimesi ja usulisi eeskujusid?

Kuna tulen mitte-kristlikust perest, kus mõned on küll ristitud, kuid tegelikult usku ei praktiseeri, siis pole mul ka perest ühtegi usulist eeskujut võtta. Küll aga ütleksin, et minu usulised eeskujud ongi peamiselt mu sõbrad, sest nendega veedan kõige rohkem aega ning näen neis Vaimu vilju, mida endaski kasvatada üritan.

see, kes tõelist hingerahu toob

Millisena meenutad sa leerikooli ning ristimis- ja leerionnistamise päeva?

Minu leerikooli minemine oli suuresti Jumala töö, sest kui Inoortekale läksin, oli kevadine leerikool juba alanud. Mõtlesin, et ei soovi enne leeri minna, kui ma pole oma otsuses 100% kindel, ehk tahtsin enne Inoortekal ära käia, et loodetavasti sealt veidi selgust saada. Inoortekal kohtusin aga Loviisaga, kes oli juba leeri läinud. Rääkisin talle enda soovist samuti leerikooliga ühineda ning tema innustas mind väga Kristjanilt küsima, kas leeriga on veel võimalik liituda. Loomulikult oli see võimalik, seega hakkasin Inoortekale järgnenud nädalal leeri käima ning sellest ajast peale on mind ka pühapäeviti kirikus näha olnud.

Ristimis- ja leerionnistamispäevast on mul loomulikult peamiselt positiivsed mälestused, kui välja arvata fakt, et terve aja värisesin nagu haavaleht.

Kuidas sündis otsus õppida usuteadust?

Esmane soov usuteaduskonda minna tekkis Tartu Ülikooli avatud uste päeval. Seal ringi käies sattusin nägema Miat ning kuna Mia soovis juba tol hetkel usuteaduskonda minna, läksin temaga nende valdkonda tutvustava laua juurde kaasa. Sellest ajast peale jäi usuteaduskonda minek mulle südamele, kuid kindlat otsust ma tol hetkel ei langetanud.

Kui algasid sisseastumiseksamid, hakkasin vaikselt taipama, et kui ma usuteaduskonda ei lähe, jään seda tõenäoliselt hiljem kahetsema. Samas ei tahtnud ma teha rutakat otsust. Seega käisin ära usuteaduskonna sisseastumisvestlusel, mis oli väga positiivne kogemus, ning palvetasin oma erialavaliku üle palju. Lõpuks jõudsin tagasi punkti, kust alustanud olin – soovisin minna usuteaduskonda. Kuna olin vestlusel lävendi ületanud ja saanud õppima tulekuks kutse, ei jäänud muud üle kui kutse lihtsalt vastu võtta.

Siiani olen usuteaduskonnas õppimist väga nautinud. Kindlasti on juba praeguseks välja kujunenud ained,

mida teiste kõrval veidi rohkem ootan, kuid avastamisrõõmu on sellegipoolest palju ning huvitavatest ainetest, teemadest ja vestlustest puudust kindlasti ei tule.

Kuidas sai sinust meie koguduse noorteuht? Milline võiks meie koguduse noortetöö olla? Mida tuleks teha teisiti kui seni on tehtud?

Koguduse noorteuhiiks sain samuti küllaltki huvitaval viisil. Teadsin juba suve algusest, et ollakse uue noorteuhi otsingul ning sellest ajast peale, kui usule tulin, olin ka väga hea meelega noortetöös kaasa löönud ja mulle meeldis see väga. Samas ei julgenud ma end noorteuhi kohale välja pakkuda, sest olin tolleks hetkeks vaid kuu aega ristitud olnud ning tundsin, et võib-olla on selliseks tööks ja vastutuseks veidi liiga vara.

Kui suve lõpuks aga uut noorteuhti leitud polnud, otsustasin julguse kokku võtta ja end välja pakkuda, sest olin juba pikemat aega tundnud, et tahaksin ja suudaksin koguduse elus rohkem kaasa lüüa. Nagu näha, tasus julguse kokkuvõtmine end ära ning siin ma nüüd olen.

Tahaksin näha vaeva selle nimel, et lisaks Inoortekale oleksid ka iganädalased noorteuhtud ja Pauluse noortepäevad noortele silmapaistvamad – et info selliste ürituste kohta jõuaks rohkemate noorteni ning oleks seejuures ka päriselt kaasakutsuv. Tean isiklikust kogemusest hästi, et pelgalt plakati peale noored üritusele vaevalt kohale tulevad. Kui aga postitada rohkem sisu inimestest, keda seal üritusel kohata võib, on ka endal julgem tunne päriselt kohale ilmuda.

Kindlasti on veel teisigi aspekte, mida noortepäevade, noorteuhtute ja samuti ka noortetoa juures muuta või parandada, et ka meie enda noortel seal mugavam ja põnevam oleks. Üritan sellega vaikselt kuskilt otsast alustada.

Mida pead sa igapäevases elus kristlasena oluliseks?

Pean oluliseks ikka ja jälle leida aega, et Piiblit lugeda. Tean, et see võib kohati raske olla või jääb lihtsalt motivatsioonist puudu, kuid sama raske on see tunne, mis tekib siis, kui

sa pole pikemat aega Jumala sõna lugenud.

Lisaks pean tähtsaks oma muredega palves Jumala poole pöörduda. Kipun tihti just nende samade muredega igale poole mujale pöörduma, kuid päeva lõpuks on vaid Jumal see, kes tõelist hingerahu tuua saab.

Kas sa oled oma elus kogenud mõnda erilist palvevastust või Jumala juhtimist?

Julgen väita, et kogu minu usule tuleku ja noorteuhiiks saamise juures oli väga tugevalt Jumala käsi mängus, sest veidraid kokkusattumusi ja võimalusi, mis kõik mind kiriku suunas tagasi juhtisid või mind kogukonda sisse põimisid, oli liiga palju. Alustades sellest, et sain Mialt kui oma paralleelklassiõelt nõu küsida ja kohtusin Inoortekal Loviisaga, kes mind leeri minema utsitas, kuni praeguse hetkeni, kus minust on saanud Tartu Pauluse koguduse noorteuht. Olen Jumalale ütle mata tänulik, et siia jõudnud olen.

Milline on Sinu lemmik kirjakoht või -raamat Piiblis? Miks just see?

Praegusel hetkel on minu lemmik kirjakoht Joosua 1,9: „*Eks mina ole sind käskinud: Ole vahva ja tugev! Ära kohku ja ära karda, sest Issand, su Jumal, on sinuga kõikjal, kuhu sa lähed!*“

Sellest on praeguseks kujunenud minu lemmik kirjakoht, sest olen küllaltki ärev inimene ning kipun palju üle mõtlema. See kirjakoht aga tuletab meelde, et ükski mu mure pole suurem Jumalast ning Tema peale saan alati kindel olla.

Lisaks on see hea meeldetuletus taas-kord oma muredega Jumala, mitte maailma poole pöörduda.

Küsimusi esitas
KRISTJAN LUHAMETS

Jumalateenistused

11. okt kell 10 lõikustänapüha ning kuld- ja hõbeleeripüha
18. ja 25. okt kell 10.
 (25. okt läheme üle talveajale)
31. okt kell 14 usupuhastuspüha.
1. nov kl 10.
2. nov kl 17 kolumbaariumi palvus.
Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios, Youtubes ja Facebookis.
 Kirikus on avatud **mängutuba**, kus saab jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.
Taizé palvused neljapäeviti 17.30.
Leeritunnid esmaspäeviti
 ja neljapäeviti kell 18.
Piibliringid:
 P. 4. okt kell 11.45 (Juta)
 E. 5. okt kell 17.30 (Markus)
 T. 6. okt kell 17.30 inglisekeelne
 R. 9. okt kell 18.00 (Kristjan)
 T. 13. okt kell 17.00 (Mercede ja Kai)
 R. 16. okt kell 17.00 (Aino)
 P. 18. okt kell 11.45 (Juta)
 E. 19. okt kell 17.30 (Markus)
 T. 20. okt kell 17.30 inglisekeelne
 T. 27. okt kell 17.00 (Mercede ja Kai)
 R. 30. okt kell 17.00 (Aino)
 P. 1. nov kell 11.45 (Juta)
 E. 2. nov kell 17.30 (Markus)
 T. 3. nov kell 17.30 inglisekeelne
 R. 13. nov kell 17.00 (Aino)
 T. 10. nov kell 17.00 (Mercede ja Kai)

Noorteõhtud reedeti kell 19.
 Info: Annika Mäesalu, tel 58953094.
Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15
 Oodatud on ka uued lauljad!

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 9-17, L 9-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekanedega. Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood E-R 10-17, L 10-14, pauluseraamatupood.ee, 5550 6323, pauluse.raamatupood@eelk.ee

Pühapäevakool

Pühapäevakool laupäeviti kell 11.
 2 – 4 aastased (Eleri Luhamets ja Mia Lorenz)
 5 – 6 aastased (Aleksander Erstu, Maarja Raju ja Janette Seerman)
 I – II klass (Karin Kuusk ja Katrin Kull)
 III – V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)
 VI – VIII klass (Katrin Burman)

ÜKSnoortekas

Laupäeval, 17. oktoobril kell 18 on kõik noored oodatud Pauluse krüpti noortekale, mille teema on "Andesta".
 Lähem info: 1noortekas.ee

Kuld- ja hõbeleer

Kõik, kes said leeriõnnistuse aastal 1976 või 2001, on oodatud kuld- ja hõbeleeripäevale 11. oktoobril. Oma osavõttust palume eelnevalt teada anda koguduse kantseleis.

Jõulumaa

Tartu Pauluse jõulumaa on ajarännak esimestesse jõuludesse. Jõulumaa õppeprogrammis saab osaleda 30. novembrist 22. detsembrini tööpäeviti algustega kell 9.00; 11.00 või 13.00.
 Programm kestab 1,5 tundi. Maksumus õpilase kohta on 12 eurot, kui grupis on vähemalt 10 õpilast.
 Registreerimisinfo leiad lehelt tartupauluse.ee/joulumaa

75 aastat tagasi...

Tartu Pauluse kirik oli varemetes, aga luba taastamiseks ei antud. Sellises olukorras tegi Tartu linna Täitevkomitee esimees Ivan Rosental Pauluse kogudusele 24. oktoobril 1951 ettepaneku vahetada praegused ruumid katoliku kiriku vastu Oru tänavas. Pauluse kiriku varemed ja taastatud tiibhoone oleks antud ümberplaneerimiseks Põllumajanduse Instituudile. Rosentali sõnul kuuluvat katoliku kogudus likvideerimisele. Rosental ähvardas, et kui Pauluse kogudus ei võta ettepanekut vastu, antakse neile hoopis Kolgata palvemaja.

Kontserdid

K. **28. okt** kell 18.00 Haridusfestival. Tartu Karlova Kooli koorikooli koorid ja solistid. Tasuta.

R. **30. okt** kell 19.00 Vanemuise Sümfooniaorkestri hingedepäeva kontsert. Johannes Brahms „Saksa reekviem“. Rahvusteatri Vanemuine ooperikoor ja sümfooniaorkester, Tartu Ülikooli Kammerkoor, solistid Kadri Raalik, Raiko Raalik, dirigent Risto Joost. Pilet 37 €/29 €.

L. **31. okt** kell 14.00 usupuhastuspüha kontsert-jumalateenistusel esitavad Tartu ja Valga praostkonna koorid ja Karijärve keelpilliorkester Mart Jaanson, Pärt Uusbergi ja Aleksander Läte loomingut. Tasuta.

P. **1. nov** kell 18.00 vokaalansambli "Rejoice" kontsert. Piletitega.

R. **6. nov** kell 18.00 heategevuslik hingedajakontsert. Hedvig Hanson. Pilet 25 € / 20 €, toetajapilet 50 €, suurtoetajapilet 250 €. Kontserdi tulu läheb Teadusmaleva andekate noorte toetuseks.

Lühiuudised

4. septembril külastas Tartu Pauluse kirikut Lõuna prefekt Vaiko Vaher.

8. septembril eemaldasid Kristjan ja Eleri Luhamets kiriku torni küljest kaks väikest kasepuud.

20. septembril pidasid Pius X vennaskonna liikmed viimast korda missa Pauluse kiriku krüptis.

50 aastat tagasi...

8. oktoobril 1976 arreteeriti organist Mart Niklus. Sel ajal, mil ta töötas Pauluse koguduse organistina, peitis Niklus oma põrandaaluse arhiivi, või nagu ta ise ütles: „nõukogude korda kahjustavad kirjalikud materjalid“ kirikusse. Loa sai ta selleks õpetaja Johannes Selliovilt. KGB nõudis, et kogudus vallandaks Nikluse, kuid koguduse juhatuse esimees Halvor Sander ei allunud survele. Mõnikord takistasid julgeoleku töötajad Niklust pühapäeva hommikul jumalateenistusele tulemast, juhtus sedagi, et ta teenistuse ajal oreli tagant ära viidi.